

DELO

za slovensko narodno manjšino

Trst SKL

C 132/1967

329.15:323.15(450=163.6)

019670060

COBISS

„Potjomkinove vasi“

Se vedno se niso zaključila pogajanja med strankami levega centra v Trstu za sestavo občinskega in pokrajinskega odbora. Pogajanja so se do sedaj udeleževali tudi zastopniki Slov. skupnosti, čeprav jih na zadnji seji v torek 10. t.m. ni bilo. Pogajanja se vlečejo že več kot mesec dni, ne da bi bila javnost točno in uradno obveščena o konkretnih temah razgovorov, kar bi se lahko zgodilo le na ta način, da bi bila sklicana tako občinski kot pokrajinski svet, ki sta bila izvoljena že pred poldrugim mesecem. Tako smo priča ponovnemu dokazu popolnega preziranja ljudske volje, ki bi morala priti do izraza samo preko volitev in izvoljenih predstavnikov, s strani strank levega centra. In te stranke hočejo danes diskriminirati Komunistično partijo, češ da ni »demokratska«!

A to še ni vse. Neuradne vesti, ki so prišle iz vrst pogajajočih se strank, so potrdile, da se pogajanja niso začela na podlagi kakršnih koli stališč načelnega značaja, ki bi skušale rešiti vprašanja Trsta in njegove pokrajine, pač pa na podlagi določenih gledanj na prisotnost ene ali druge osebe v obeh odborih, zlasti še v občinskem odboru. Nekateri skušajo prikazovati takšen način poteka pogajanj kot načelno bitko okrog slovenskega socialista Hreščaka v občinskem odboru. A vse to dejansko prikriva namen, da bi se na podlagi tega imena okoristile določene osebnosti v tej ali oni stranki v borbi za položaj, ali bolje za ključne položaje v obeh odborih. Če tako smemo trditi, borba v juliju 1964 je imela antifasistični značaj in je bila usmerjena proti skrajnim italijanskim nacionalističnim silam izven strank levega centra. Zato je imela določen cilj, ki je šel preko osebe tega ali onega kandidata za občinski odbor. Danes pa se pod pretvezo »načelnosti« bje bitka za položaje, ne da bi se sploh postavilo v ospredje vprašanje konkretnih problemov Trsta in pokrajine.

Zaradi vsega tega se čudimo, da skušajo vodilni krogi prikazati vso zadevo okrog pogajanj kot nekaj, kar se tiče Slovencev, čeprav je že znano, da je prav levi center skušal prikazati vso stvar kot rešeno, ko je bil Hreščak izvoljen pred dvema letoma in pol v občinski odbor. Podoba je, da je »strumentalizacija« tega primera s strani strank levega centra, ki so vedno trdile, da so komunisti tisti, ki stramentalizirajo slovensko narodno manjšino, le pesek v oči tistim naivnejšem, ki so mislili, da bo takšna »rešitev« nenadoma spravila v življenje republiško ustavo, deželni posebni statut in londonsko spomenico o sporazumu. Po dveh letih in pol prihajamo do zaključka, da so bile to le »Potjomkinove vasi« Botterija in Pittonija, s katerimi so stranke levega centra skušale pasivizirati Slovence, jih uspavati in jih prepričati, da se ni treba boriti za globalno rešitev

njihovih vprašanj, saj imajo v odboru Slovence in so nastavili nekaj pometavev in lovskih čuvarjev slovenske narodnosti.

Vsekakor smo mnenja, da je do sedaj levi center v Trstu dokazal, da nima nobenega resnega namena pristopiti k resnično načelni rešitvi slovenskih vprašanj. Pred 3 leti je demokristijan Coloni (Klun) dejal v odgovoru našemu tovarišu Padovanu, da ne gre tu za to, ali se piše Basovizza ali Bazovica, da gre tu za večja, osnovnejša vprašanja. No, demokristijani in socialisti - socialdemokrati so imeli dve leti in pol časa, da bi dokazali, kako se rešujejo »osnovna vprašanja«, med katera spada tudi napis Bazovica. Tega pa niso napravili, ker nimajo namena realizirati v vsakdanji praksi osnovnih demokratskih načel enakopravnosti v odnosu do slovenske narodne manjšine, saj se v bistvu boje vsakršne globalne rešitve, ki bi jih res spravila ne samo v konflikt s skrajnimi nacionalističnimi silami izven levega centra, pač pa predvsem v konflikt s svojimi lastnimi pristaši, ki si z načeli stalno polnijo usta, a istočasno

(Nadaljevanje na 4. strani)

Rezultati politike tistih ki govore o „velikem Trstu“

Komunisti poudarjajo, da so potrebne enotne akcije za rešitev tržaškega gospodarstva

Dejstva potrjujejo, da smo imeli prav, ko smo trdili — in to ponavljamo tudi sedaj — da vladajoči levi center zadaja poslednje udarce tržaškemu gospodarstvu, onemogoča sleherni možnost razvoja, kakor tudi sodelovanje z deželo, ter s svetom.

Minila je evforija velikih obljub, ki so jih dajali razni ministri, vsedravniki in krajevni prvaki demokristjanske stranke in socialistov. Javno mnenje ve, da je bila še enkrat odgojena gradnja drugega železniškega tira, da se je zakasnila gradnja avto ceste, da se o krožni železnici v Trstu sploh ne govori, da se namerava prodati zemljišče, na katerem stoji tovarna strojev — FMSA v Trstu — in to v cilju, da se favorizira špekulacije pri gradnjah, in da je ideja o ustvaritvi velikega železarskega središča v Šklednju, dejansko že zatonila.

Prav tako je tržaška javnost seznanjena z dejstvom, da zamisel o edinem doku v ladjedelnici

Sv. Marka služi samo kot prevara, da bo 1970. leta 3700 delavcev podjetij IRI odšlo v pokoj in da ni najmanjše perspektive za zaposlitve mladine. Javnost je seznanjena tudi z dejstvom, da so zagotovila glede pristanišča le pesek v oči, saj so sredstva, ki so bila obljubljena v ta namen nezadostna. Prav tako se javnost zaveda žalostnega dejstva, da bodo mala in srednja obrtniška podjetja močno prizadeta zaradi povečane krize v ladjedelstvu.

Dejstvo je, da se to, kar se je še pred nedavnim zgodilo z ladjedelnico Sv. Roka v Miljah, danes dogaja s ladjedelnico Sv. Marka in tovarno strojev — FMSA v Trstu. Dejstvo je, da vladajoči levi center hoče likvidirati industrijsko in trgovinsko središče v Trstu, ne pa narediti iz Trsta veliko središče.

V Trstu ni dela, ni perspektiv, zato mladina zapušča mesto ter išče zaposlitev drugje.

To so dejstva, žalostna dejstva.

To so rezultati politike tistih, ki govore o »velikem Trstu«, to so rezultati zgrešene politike levega centra.

Toda to še ni vse. Rimski parlament ni še ničesar odločil glede likvidacije Združenih jadranskih ladjedelnice — CRDA, toda delničarji teh ladjedelnice so likvidacijo že sprejeli. IRI in ENI, ustanovi z državno udeležbo nimata v načrtu nobene nove dejavnosti v tržaški pokrajini, medtem pa se že govori, da v ladjedelnici Sv. Marka prodajajo raznovrsten material, les, železo, cevi in podobno.

Trst se poglablja v kaos, v polom. Tega pa se nočejo zavedati tisti, ki so na odločilnih ali odločujočih položajih. To potrjuje tudi dejstvo, da spričo tako resnih problemov, o katerih bi morala novoizvoljena pokrajinski in občinski svet spregovoriti jasno besedo, nista bila niti povabljeni na prvo sejo.

Tržaški komunisti najostreje grajaajo demokristjansko vodstvo, ki ni sposobno, da bi pristopilo k reševanju tržaških problemov, grajaajo pa tudi socialiste, ki so podprli načrte medministrskega odbora za programiranje — CIPE, grajaajo špekulacije italijanskih republikancev, ki sicer trdijo, da hočejo braniti Trst in njegovo ladjedelsko industrijo, toda istočasno sodelujejo v vladi ter tu pri nas izvajajo šovinistično protislovensko politiko.

Spričo zelo resnega položaja, spričo osamljenosti Trsta ter usode, ki mu jo vsiljujejo veliki monopoli, komunistična partija še enkrat nakazuje pot, ki vodi iz slepe ulice. Še enkrat poudarja, da je za rešitev Trsta potrebna enotna borba, da so nujne enotne akcije za to, da se izsili novo politiko tudi na področju ladjedelstva, pristaniške dejavnosti in pomorstva. Tega ne dela samo danes. Za te cilje se je KP borila tudi v preteklosti, za te perspektive se je vselej odločno zavzemala tudi v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu, v deželni zbornici in v vsedravnem parlamentu. Pot, ki jo tako odločno zagovarjajo komunisti je pravilna in po njej stopajo množice delovnih ljudi mesta in dežele, kar so potrdile številne enotne akcije, kar je konkretno pokazal tudi enotni nastop v obrambo Trsta dne 8. oktobra, kar so potrdili tudi volilni izidi dne 27. in 28. novembra lani, tisti volilni rezultati, ki so dejansko protest proti politiki, ki jo izvaja italijanska vlada.

Komunisti bodo nadaljevali po tej poti. Še naprej se bodo zavzemali za rešitev tržaškega gospodarstva, še dalje bodo vodili enotne akcije za gospodarski preporod in napredek ter za demokracijo.

Potrjen sklep o postavitvi partizanskega spomenika v Zgoniku

Kdaj se bo Gorica dostojno oddolžila spominu padlih za svobodo?

V Zgoniku bodo zgradili spomenik padlim partizanom. Zadevni sklep, ki ga je svojčas sprejel tamkajšnji občinski svet, je te dni odobrila nadrejena pristojna komisija.

Medtem, ko z zadovoljstvom beležimo to vest, pa moramo še enkrat podčrtati, da, v kolikor nam je znano, v Gorici zadeva glede spomenika padlim partizanom zelo počasi napreduje. Zdi se, da je prav za prav obtičala na mrtvi točki.

Naš goriški sodelavec nam v zvezi s tem vprašanjem poroča:

25. april, obletnica osvoboditve, je že blizu, toda o partizanskem spomeniku v Gorici, ki je bil že večkrat obljubljen, nihče več ne govori. Zadevna resolucija, ki so jo predložili komunisti v goriškem občinskem svetu, je obtičala na mrtvi točki. Zato vprašujemo: Kdaj se bo občinski odbor levega centra odločil, da to resolucijo postavi na dnevni red?

Vse kaže, da partizanskega spomenika v Gorici še dolgo ne bomo dočakali. Krščanska demokracija se boji, da bi nastal problem dvojezičnega napisa. V tem je torej jedro vprašanja. Tudi PSi-PSDI je v zadregi. Združena stranka je namreč prežeta z bojaznijo, da bi vprašanje dvojezičnosti napisa povzročilo trenje v njenih vrstah ter privedlo do krize v hibridni večini.

Po vesteh, ki prihajajo iz nekatere

rih političnih krogov, se da sklepati, da se pripravlja nekakšen »kompromis«. Napis na spomeniku naj bi bil samo italijanski, a iz besedila naj bi bilo razvidno, da so bili med padlimi partizani tudi Slovenci. Govori se tudi, da če ne bo sprejet ta »kompromis«, spomenika v Gorici ne bo.

Mi odločno poudarjamo, da je tak »kompromis« nesprijemljiv!

KPI zahteva spomenik z dvojezičnim napisom; zahteva, naj se padle partizane, Slovence in Italijane, počasti tudi s spoštovanjem narodnega čuta, za katerega so dali življenje. In spomenik se mora čimprej zgraditi!

Zadnja vest

Sklicanje pokrajinskega in občinskega sveta v Trstu

Po dolgem zavlačevanju in mešetarnjenju med prvaki strank levega centra in skupine Slov. skupnosti je bilo v sredo zvečer razglašeno, da bo prva seja novoizvoljenega občinskega sveta v Trstu 20. januarja, prva seja pokrajinskega seta pa 24. januarja.

Seji novoizvoljenih organov sta bili sklicani na pritisk javnega mnenja, ki ne odobrava nadaljnjega zavlačevanja. Toda sklicanje obeh svetov je tudi prvi pozitiven rezultat komunistov, ki so odločno vztrajali pri zahtevi, da se morata oba sveta čimprej sestati.

Izgleda, da (do trenutka, ko gre naš list v tisk), sporazum o sestavi občinskega in pokrajinskega odbora ni še dosežen. Sicer pa, kot je znano ne gre toliko za program novih odborov, kolikor za stolčke, ki naj bi jih porazdelili med vladajočimi skupinami. To trditev potrjuje tudi neko sporočilo, ki pravi, da se bodo stranke levega centra in »Slov. skupnost« ponovno sestali danes na skupnem sestanku na sedežu demokristjanske stranke, da se dogovorijo predvsem o sestavi občinskega in pokrajinskega odbora.

Ameriška agresija proti Vietnamu se nadaljuje

Mednarodna solidarnost z ljudstvom ki se bori za svobodo in neodvisnost

Vojna v Vietnamu se nadaljuje. Takoj po izteku noveletnega premirja so ameriški bombniki obnovili bombardiranje Vietnamu. Propadli so razni poskusi, da bi premirje podaljšali za več časa. Američani niso vzeli v poštev niti poziva Papeža Pavla VI., niti generalnega tajnika Organizacije združenih narodov U Tanta.

U Tant je pozval ZDA, naj ustavijo bombardiranje Severnega Vietnamu ter zmanjšajo akcije proti južnovietnamskim partizanom, kar bi — po njegovem mnenju — lahko služilo kot podlaga za pogajanja o prenehanju vojne.

«Izpolnitev teh pogojev — je poudaril U Tant — je neogibna za začetek plodnih razgovorov, ki bi pripeljali do rešitve vietnamskega problema na podlagi ženevskih sporazumov.»

Toda ZDA so zavrnilo poziv in predlog U Tanta. Obnovitev vojnih operacij v Vietnamu je ameriški zastopnik pri Združenih narodih «opravičeval» s trditvijo, da «ameriška vlada želi pripeljati sovražnosti do hitrega in častnega miru», se pravi, da hočejo streti odpor vietnamskega ljudstva.

Toda na ameriško vojno stopnjevanje (eskalacijo) v Vietnamu odgovarja napredna svetovna javnost vse bolj s krepitvijo protestov ter s širjenjem pomoči vietnamskemu ljudstvu, ki se bojuje za svojo narodno in socialno osvoboditev. V tem duhu je bila sklicana tudi mednarodna konferenca proti vojni nevarnosti, vojaškemu paktom in oporiščem, atomskemu orožju in kolonializmu. Te konference, ki je bila novembra 1966 v New Delhiju se je udeležilo okoli 50 narodnih in 11 mednarodnih mirovnih in narodnoosvobodilnih organizacij z vseh celin. Med udeleženci so bili tudi zastopniki miroljubnih naprednih kro-

oooooooooooooooooooooooooooo

Ameriški izdatki za vojno pustolovščino

Pred kratkim so časopisi poročali o stroških, ki jih Združenim državam Amerike povzroča vojna v Vietnamu. Iz podatkov je razvidno, da ura leta bombnika B-52 stane 1000 dolarjev. Ker bombniki zletajo z otoka Guama, ter rabijo za polet 8 ur, torej 8.000 dolarjev. Samo lani so stali poleti bombnikov okrog 30 milijonov dolarjev. Vrednost bomb, ki jih prevaža in seveda tudi spusti posamezen bombnik je okrog 60.000 dolarjev. Če so lani izvedli okrog 375 poletov in če upoštevamo še vrednost bomb, pridemo do zneska 255 milijonov dolarjev t.j. okrog 160 milijard lir.

Ameriški obrambni minister je lani predložil vojni proračun, ki znaša 10 milijard dolarjev. Tamu proračunu je predsednik Johnson kasneje dodal še nadaljnjih devet milijard.

Po uradnih ameriških poročilih je bilo ubitih v času od julija do septembra 1966 okrog 15.707 vietnamskih borcev. Iz tega sledi, da ZDA potrosijo nad 300.000 dolarjev za uboj enega vietnamskega borca!

Če bi astronomske vsote Amerika uporabila v miroljubne namene, bi marsikje v svetu bila odpravljena lakota in civilizacija bi se znatno povečala. Nedvomno bi to povečalo ugled Amerike in ji tudi koristilo.

Američani drago plačujejo agresijo proti Vietnamu. Njihova pustolovščina je obsojena na propast. Kljub temu pa ne odnehajo. Ves miroljubni svet obsoja njihovo početje in je na strani vietnamskih borcev, ki se junaško borijo za svojo svobodo in neodvisnost

gov Združenih držav Amerike. Vsi udeleženci te konference so soglasno obsodili ZDA kot agresorja v Vietnamu in zahtevali njegov umik iz te dežele ter da se vietnamskemu ljudstvu prepusti, da samo, brez tujega vmešavanja, odloča o svoji prihodnosti, kakor mu je zajamčeno z ženevskimi sporazumi iz leta 1954. Vsi so zahtevali, da se prenehajo množični zločini nad civilnim prebivalstvom, da se ustavi bombardiranje Demokratične republike Vietnamu, da se prizna Osvobodilna fronta Južnega Vietnamu kot zastopnik tamkajšnjega prebivalstva.

Na sestanku v New Delhiju, je bilo iz ust predstavnikov najrazličnejših struj slišati misel, da je boj, ki ga bide vietnamsko ljudstvo, del splošnega boja vseh miroljubnih, protikolonialnih, osvobodilnih in demokratičnih sil na svetu, za obrambo miru, proti imperializmu, kolonializmu in ameriškemu neokolonializmu. Slednji skuša prevzeti vlogo svetovnega žandarja in ima zato po vsem svetu, zlasti pa v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki omrežje vojaških oporišč. Smoter teh oporišč je omogočiti ZDA, da imajo države, v katerih so ta oporišča, pod svojim nadzorstvom, da jim poleg tega služijo za neokolonialistični pritisk ter izsiljevanje sosednjih pokrajin, kakor tudi kot vojaško policijska opora za različne posege, zarote in pritiske.

Tako široko obravnavanje problemov vojne v Vietnamu kot sestavnega dela splošnega boja vseh narodnih sil sveta, je tudi edino pravilno. Položaj v Vietnamu zelo vznemirja ne samo vse socialistične dežele in komunistične partije, marveč tudi vse druge miroljubne in napredne sile, saj je ogrozil dve poglavitni dobrini, za kateri so zainteresirani vsi narodi. Prva je pravica narodov do mirnega življenja in prepričljive širše vojne katastrofe, ki bi prinesla vsem opustošenje in smrt. Druga je pravica vsakega naroda, da sam rešuje v skladu s tistim, kar mu priznava tudi ustanovna listina Organizacije združenih narodov, vprašanja svoje notranje ureditve. S tem je razumeti tudi pravico narodov, ki še živijo v kolonialnem suženjstvu, da stopijo na pot samostojnega narodnega razvoja, kakor tudi pravico vsakega naroda, da svobodno in brez tujega vmešavanja ter pritiska ureja svoje notranje odnose.

Zato gre v bistvu tudi v Vietnamu. Ljudstvo te dežele se bojuje za narodno svobodo, enotnost in pravico, da samo izbere notranjo ureditev. Ne more se sprijazniti z ameriškimi vojaškimi oporišči na svojem ozemlju in ni pripravljeno sprejeti ameriških «varovalcev», pa tudi ne njihovega marionetnega režima.

Sirina fronte, ki se oblikuje na svetu v zvezi z obsodbo ameriške agresije in varovanja pravic vietnamskega ljudstva, je politični pojav, spriči katerega bi se morali zamisliti bojeviti krogi ZDA. Zgodovina je pokazala, da je vselej nevarno precenjevati pomen materialnega in oboroženega činitelja, podcenjevati svetovno javno mnenje. To pa tem bolj, ker je sedanji svet močno med seboj odvisen in povezan s skupnimi interesi. Vladajoči krogi ZDA bi morali bolj razmišljati o dejstvih, da njihove poteze v posameznih delih sveta vse redkeje doživljajo odobravanje in vse pogostejše obsodbe. Soglasje in podpora, ki jo dobe ZDA pri marionetnih režimih, sta malo vredna, saj njihova beseda nima veljave niti v lastni državi.

Znani ameriški politični komentator Lippman meni, da o kompromisu v Vietnamu ne bo mogoče govoriti, dokler živi predsednik ZDA v lažni dilemi zmage ali poraza, zmage ali izgubi, umakniti se ali iti do konca. Meni tudi, da bi bil položaj ZDA v novem letu vsekakor boljši, če bi se otresele fiksne ideje, da so zadele na dilemo «izgubiti ali dobiti» vojno v Vietnamu. Prav tako meni, da je dejanski problem v tem, da bi našli kompromisni izhod, ker je prej omenjena «izbira» — nesmisel. Zato ameriška vojaška sila v Vietnamu ne more biti premagana, toda ne more niti dobiti, ker tisti, ki utegnejo docela porušiti zgradbo, niso hkrati ljudje, ki bi lahko zgradili novo zgradbo. Žal — tako pravi dalje Lippman — se krepki vpliv jastrebov, ki imajo v predsedniku odbora za ameriške oborožene sile vplivnega predstavnika. Ta mož je nedavno predlagal, naj bi bombardirali Hanoi ne glede na reagiranje v svetu. Toda če bi prevladalo mnenje takih kakršnih je on — a število takih, ki so po mišljenju njemu podobni narašča od leta do leta.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Izjava tržaške federacije KPI v zvezi s „pogajanjmi“ za sestavo občinskega in pokrajinskega odbora

Tržaška federacija KPI je dne 4. januarja 1967 objavila posebno sporočilo v zvezi s «pogajanjmi» za sestavo pokrajinskega in tržaškega občinskega odbora. V sporočilu je med drugim rečeno, da se pokrajinski in tržaški občinski svet nista niti prvič sestala, čeprav je minilo že več kot mesec dni od volitev. Federacija KPI protestira, ker razpravljajo o sestavi odborov med političnimi tajništvi strank levega centra in na osnovi argumentov, ki so zelo daleč od interesov volivcev, namesto da bi o tem razpravljali v pokrajinskem in v občinskem svetu. Tržaški komunisti obsojajo tudi resno dejstvo, da se največ razpravlja o temi, ki se nanaša na šovinistični protislovenski ugovor, ki so ga republikanci postavili proti nameravanemu imenovanju slovenskega občinskega odbornika v Trstu, čeprav pravijo, da so pristni demokratje in dosledni antifašisti. Ta plat sedanjega napetega položaja med strankami levega centra v Trstu potrjuje pravilno stališče, ki so ga zavzeli komunisti takrat, ko se je razpravljalo o vprašanju vključitve svetovalca Hreščaka

oooooooooooooooooooooooooooo

Boris Kraigher tragično preminul

V sredo, 4. januarja v zgodnjih jutranjih urah je tragično izgubil življenje v prometni nesreči pri Sremski Mitrovici član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in podpredsednik zveznega izvršnega sveta tovariš Boris Kraigher. Skupaj z njim je preminul tudi njegov sin Janez, drugi sin pa je bil težko ranjen. Tiskovna agencija TANJUG je pojasnila, da se je nesreča pripetila, ko je avtomobil, ki ga je šofiral Boris Kraigher na močno poledeneli cesti zdrsnil in se zalétel v obcestno drevo.

Predsedstvi zvezne skupščine in zveznega izvršnega sveta Jugoslavije sta v posebnem sporočilu, ki sta ga skupaj objavila, med drugim poudarila, da je prezgodnja smrt iztrgala moža visokih kvalitete, uglednega revolucionarja, političnega in državnega voditelja in doslednega borca za zgraditev socializma. Njegova smrt, tako je poudarjeno v sporočilu, je nenadomestljiva izguba za vse jugoslovanske narode.

Pesmrtne ostanke tovariša Kraigherja so prepeljali v Ljubljano, kjer so jih v petek popoldne slovesno pokopali v Gaju borcev in talcev. Pogrebni svečanosti so se udeležili številni najuglednejši jugoslovanski in slovenski voditelji in pa nepregledna množica delovnih ljudi iz vse Slovenije.

Deželni komite KPI za Furlanijo-Julijsko krajino je ob smrti tovariša Borisa Kraigherja poslal centralnemu komiteju Zveze komunistov Slovenije naslednjo brzojavko:

«Komunisti Furlanije - Julijske krajine žalujejo z narodi Jugoslavije ob tragični smrti tovariša Kraigherja, pogumnega antifašističnega borca in eminentnega voditelja vlade socialistične Jugoslavije. Izrekamo vam bratsko sožalje in vas prosimo, da naše sožalje sporočite tudi centralnemu komiteju Zveze komunistov Jugoslavije in družini, tako hudo prizadeti zaradi dvojne izgube.»

v tržaški občinski odbor. Ta vključitev, ki je nalletela na najbolj odločen odpor desničarjev, se ni izvršila na pobudo demokratizmanov in njihovih zaveznikov kot pravično in naravno priznanje popolne pravice državljana slovenske narodnosti, niti kot dejanje, ki bi moralo biti uvod v priznanje vseh drugih pravic narodne manjšine, ki se še vedno ne upoštevajo v praksi, ampak samo kot spletko instrumentalnega značaja.

Komunisti ponovno poudarjajo nujno potrebo, da se v celoti priznajo pravice slovenskih prebivalcev in opozarjajo vse prebivalce, Italijane in Slovence, na resnost sedanjega mešetarnjenja med tajništvi strank levega centra, ki hinavsko prikrivajo to svoje mešetarnjenje z lažnimi gesli o domnevnih načelnih zamislih.

«V resnici, sedanja pogajanja za sestavo pokrajinskega in občinskega odbora — tako poudarja sporočilo tržaške federacije KPI — žalijo volivce, jemljejo izvoljenim svetovalcem njihove pravice, ker se ne njih račun sklepajo kupčije za kakšen stolček, povzročajo še večje nezaupanje v ustroj vladajoče lažne demokracije, ki je že močno razširjeno med javnim mnenjem, ter hudo otežkočajo rešitev nujnih gospodarskih, socialnih, upravnih in političnih vprašanj, ki bi se jih morali lotiti reševati v nedavno izvoljenih svetih. Pri tem bi morali zlasti upoštevati nevarni položaj, v katerem je tržaško mesto, ki zahteva stvarne zadolžitve strank in njihovih predstavnikov v občinskem in pokrajinskem svetu, kjer bi moralo priti do iskrene in lojalne demokratične razprave.»

Tri vprašanja obč. svetovalcev v Trstu

Skupina občinskih svetovalcev KPI v Trstu je poslala županu in odborniku za javna dela tri pismena vprašanja.

V prvem vprašanju, ki je naslovljeno županu, svetovalec Cuffaro vprašuje ali je res, da so bila v zadnjih mesecih mandata dosedanjega občinskega odbora izdana nekatera gradbena dovoljenja. Med drugim pravi svetovalec, da je bilo izdano dovoljenje neki družbi za gradnjo stanovanjskih hiš na športnem igrišču na Pončani in da so bila s tem kršena pravila novega regulacijskega načrta, ki ga je odobrila občinski svet in ki določajo omenjena zemljišča za gradnjo na prav splošne koristi. Cuffaro vprašuje župana, naj objasni, po kakšnem kriteriju je bilo odvzeto mestu potrebno športno igrišče ter zakaj bi morali v bodoče graditi igrišče na drugem mestu.

V drugem pismenem vprašanju skupina naših svetovalcev vprašuje župana pojasnilo glede prodaje stanovanj v neki stavbi, ki jo je zgradila bivša ZVU v Barkovljah.

V tretjem vprašanju, ki pa je naslovljeno na odbornika za javna dela, naši svetovalci vprašujejo, kakšne ukrepe namerava sprejeti pristojni občinski oddelek, da se premostijo težave, ki so nastale na pokopališču v Barkovljah. Po mnenju naših tovarišev bi morali ustaviti prodajo grobnic zasebnikom, ki ne stanujejo na področju Barkovelj, amkajšnje pokopališče naj bi bilo namenjeno umrlim Barkovljanom.

Odprto pismo skupine pokrajinskih svetovalcev KPI

Skupina pokrajinskih svetovalcev KPI v Trstu je poslala pokrajinskim svetovalcem drugih skupin naslednje odprto pismo:

«Dragi kolegi! Volitve za obnove pokrajinskega sveta so že dlje časa za nami, kljub temu pa še ni bila sklicana prva seja, da bi oživili izvoljeno upravo. Obsodbe vredna, in na žalost 'tradicionalna' praksa onemogoča, odnosno zavira vzpostavitev demokratične uprave v pokrajini in v občini. Mi se dobro zavedamo vloge, ki jo imajo stranke v naši družbi kot jo je izoblikovala republiška ustava, in zato tudi upoštevamo pomen, ki ga imajo razprave in dogovori med političnimi strankami o določenih vprašanjih in programih. Kar pa se sedaj dogaja, prerašča delovni okvir strank, zadeva pristojnosti, ki pripadajo izvoljenim organom, ter se s tem prejšnjemu avtonomna izvršilna oblast.

Utemeljenost te naše pripombe je razvidna iz dogodkov okrog pokrajinskega sveta, ki nas vse neposredno zanimajo, saj so nam volivci izkazali svoje zaupanje ter nas pooblastili, da jih zastopamo v pokrajinski upravi.

Položaj v tem upravnem telesu je takšen, da bi bilo treba čimprej sklicati sejo pokrajinskih svetovalcev. Pokrajino upravlja že skoraj leto dni izredna komisija, ki jo je imenovala državna oblast. Toda pomanjkanje demokratičnega upravljanja pokrajine se nadaljuje že nekaj let, in sicer še iz časa pred razpustitvijo pokrajinskega sveta, izvoljenega l. 1964. To nam dokazuje dejstvo, da so bili osnovni upravni sklepi pokrajinskega sveta (letni proračuni) od leta 1965 dalje odobreni po raznih komisarijih.

Sedaj pa smo prišli tako daleč, da je izredna komisija, ki upravlja pokrajino, in ki bi morala že svoj čas zapustiti svoje mesto izvoljenim svetovalcem, izdelala in odobrila pokrajinski proračun za leto 1967, t.j. za obdobje, ko bo izvoljeni pokrajinski svet in ne izredna komisija, upravljal pokrajino, čeprav bi bila dolžnost komisije, da pokaže svojo demokratično občutljivost do izvoljenih svetovalcev in do volivcev.

Na ta način, dragi kolegi, so nam, kot pokrajinskim svetovalcem, odvzeli oblast, še preden je bila sklicana seja o ustoličenju pokrajinskega sveta, in sicer z nepojmljivim ter škandaloznim postopkom in žalitvijo vseh demokratičnih pravil, s kršitvijo avtonomije izvoljenega pokrajinskega sveta.

Kot predstavniki, ki nas je izvolilo nad 45.000 volivcev, izjavljamo, da nismo pripravljeni sprejeti poniževalnih pogojev namrečnih pokrajinskih svetovalcev, ki so jim bile odvzete vse demokratične pravice, ki pritečejo izvoljenim predstavnikom. Naša partija je glede tega vprašanja javno zavzela jasno stališče z zahtevo po sklicanju pokrajinskega sveta. Zato pričakujemo, da bodo tudi druge politične isle, ki hočejo z dejstvi dokazati svojo doslednost in spoštovanje demokratičnih načel, zavzele glede tega svoje stališče, ter da se bodo prepričale, da bi bilo v sedanjem položaju zelo škodljivo zavlačevati to stanje. V trenutku, ko se v vedno večji meri pojavljajo sile, ki bi hotele omalovaževati izvoljene organe (od parlamenta do občin), ima lahko sedanje stanje resne negativne posledice za javno mnenje ter za rešitev nujnih vprašanj mesta in pokrajine.

Zato želimo, da bi se tega nevdružnega položaja v pokrajinski upravi zavedali vsi ostali kolegi, pa naj pripadajo kateri koli stranki, zlasti pa še sedaj, ko trkajo na vrata nujna vprašanja, o katerih je treba temeljito razpravljati ter zavzeti odgovorna stališča, upoštevajoč najprej splošne koristi italijanskega in slovenskega prebivalstva.

To je edini 'pridrček', na katerega se sklicujemo, in želimo, da bi se nanj sklicevali tudi ostali kolegi ter zahtevali, da se začne jasna in odkrita razprava med pokrajinskimi svetovalci, da bomo oživili v svoji moči demokratično upravo za uresničevanje programov, ki bodo ustrezali potrebam Trsta in v prvi vrsti enotne akcije za gospodarski napredek mesta.

S temi željami voščimo kolegom mnogo uspeha pri delu. Skupina pokrajinskih svetovalcev KPI v Trstu»

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi k predstavam
LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE, ki bodo v Mali dvorani Kulturnega doma v nedeljo 15. t. m. — Predstava ob 15.30

Jan Grobowski Volk in kozlički

Prevod: Janko Kos; režija: Jože Pengov; Osnutki lutk: Slavko Hočevar; scena: Vlado Rijavec, glasba: Helen - Wilson - Zeligowska - Franzi Ogrizek; plesi lutk: J. Hafner

Predstava ob 17.30

Maria Clara Machado-Michel Simon

Mali strah Bavbar

Prevod in priredba teksta za lutke: Janko Kos; režija: Jože Pengov; osnutki za lutke in kostume: Slavko Hočevar; izvedba kostumov: Majda Podvršič in Magda Zajc; scena: Albin Rogelj; glasba: Borut Lesjak, tehnično vodstvo: C. Jagodic

Vstopnina: 300 lir.

Srečanje izseljencev iz Slovenske Benečije

Preteklo nedeljo je bilo v Čedadu srečanje izseljencev iz Slovenske Benečije, ki so se vrnili domov ob božičnih in novoletnih počitnicah. Kot je znano je izredno dosti ljudi iz Benečije na delu v raznih italijanskih velikih industrijskih središčih, pa tudi v Švici, Belgiji, Franciji in drugod po svetu.

Prosvetno društvo Ivan Trinko v Čedadu je tudi letos obnovilo hvalevredno pobudo ter pripravilo rojakom iz Nadiških dolin in drugih predelov Slovenske Benečije prijetno srečanje v Čedadu. Za to priliko je prišel iz Ljubljane znani ansambel Beneški fantje, ki ga vodi slovenskobeneški rojak Anton Birtič. Ta ansambel je preteklo nedeljo dopoldne nastopil v gledališču Ristori v Čedadu, popoldne pa je igral v dvorani prosvetnega društva Ivan Trinko. Tako dopoldanskega sporeda, ki ga je vodil pesnik Filibert Benedetič, kot popoldanske prireditve se je udeležilo lepo število ljudi. Koncerta v gledališču se je udeležilo poleg rojakov iz Nadiških dolin tudi mnogo meščanov iz Čedada, na popoldanski prireditvi v prostorih društva Trinko pa so bili v glavnem izseljenci in njihovi družinski člani iz vse Benečije.

Na prijateljskem srečanju so bili poleg voditeljev društva Trinko, katerim gre pohvala za skrbno pripravljeni prireditvi, tudi predstavniki SKGZ, tajnik SHLP M. Kapelj iz Trsta in več slovenskih novinarjev. Udeležence je v imenu prosvetnega društva Ivan Trinko pozdravil njegov tajnik Izidor Predan, govorila pa sta tudi predstavnika Italijanske socialistične stranke poslanec Fortuna iz Vidma in tovariš Petričič, tajnik Komunistične partije za sekcijo Nadiških dolin; pesnik Benedetič pa je recital nekaj svojih pesmi.

Iz govora Izidorja Predana povzemamo naslednje:

«Na tem prazniku je prisotnih v duhu, s srcem in z mislijo na tisoče naših emigrantov, ki so po svetu, a niso mogli iz raznih razlogov priti domov, da bi preživeli praznike med svojimi dragimi. Tudi tem naj gre naš iskren pozdrav in najboljša voščila.

Ko praznujemo naš tradicionalni dan emigranta, se spominjamo vseh tistih, ki so padli na delu in izgubili svoje življenje, ko so si služili kruh daleč od naših dolin. Teh, na žalost je mnogo.»

«Naše srečanje hoče biti tudi protest proti tistim odgovornim ljudem, ki bi sicer lahko, a niso nič napravili, da bi naši možje in ženske dobili delo in zaslužek na domačih tleh. Beneški Slovenci bi bili srečni, če bi mogli zaslužiti doma polovico od tega, kar zaslužijo po svetu, a niti to jim ni dano. Vsi združeni dvignimo svoj glas in zahtevajmo, da nam dajo tiste pravice, ki so zapisane v ustavi italijanske republike, to je pravico do dela doma. Končno želimo, da nam dajo tudi tiste pravice, ki so jih dali našim slovenskim bratom v Trstu in Gorici.»

Poslanec Fortuna je v svojem pozdravnem nagovoru predvsem pripomnil, da bi moralo biti manj takih srečanj in več tovarn, tako da ne bi bili prebivalci pasivnih krajev prisiljeni v emigracijo. Poudaril je, da je izseljevanje najhujši problem in da bodo zaman vsi ukrepi in posegi, če se bodo še na prejšnje praznike vasi. Ukrepiti je treba tako, da bodo lahko ljudje ostali doma in si doma služili kruh, razvijali svojo kulturo v svojem materinem jeziku ter gojili svoje tradicije.

Lepe besede. Toda potrebna so tudi dejanja. Tudi po vstopu socialistov v vlado se v Benečiji niso stvari spremenile.

Slovenska skupnost iz Trsta je poslala zbranim izseljencem pozdravno brzojavko.

Tajnik sekcije KPI Petričič, ki je najprej govoril v slovenskobeneškem narečju in nato tudi v italijanščini je med drugim poudaril zahtevo, da republika in dežela s konkretnimi ukrepi preprečita izkravitev prebivalstva Slovenske Benečije in v ta namen povabita vse demokratične sile k sodelovanju za gospodarski, socialni in kulturni napredek Slovenske Benečije.

Praznik izseljencev iz Benečije. Udeleženci na prireditvi v dvorani prosvetnega društva Ivan Trinko v Čedadu

Slovenske osnovne šole brez pomožnih učbenikov

Na občnem zboru Sindikata slovenske šole, ki je bil 8. decembra 1966 v Trstu je bilo v poročilu o stanju na slovenskih osnovnih šolah med drugim poudarjeno:

«Vsako leto manjka kak učbenik. Letos so pošle pomožne učne knjige za 3., 4. in 5. razred. Slovenski učenci so edini v Italiji, ki nimajo predpisanih knjig.

Vicepredsednik v Trstu je dejal, da ponatis pomožnih učnih knjig stane preveč.

Toda zakon jasno določa, da morajo prejeti vsi osnovnošolski učenci potrebne učbenike brezplačno na državne stroške. Ugodnosti, ki jih določa zakon slovenski učenci niso deležni. In to je nedopustno!

Zakaj ni šolska oblast poskrbela za tiskanje novih učbenikov? Zakaj je Ente Nazionale Biblioteche Popolari e Scolastiche razpisal natečaj za predložitev rokopisov treh pomožnih knjig šele potem, ko so prejšnje pošle?

Pa še nekaj. Omenjena ustanova je razpisala natečaj pod takimi neugodnimi pogoji, da še največjemu idealistu vzamejo pogum do dela. Tudi rok za predložitev rokopisov je prekratek.

Nezastisljano je, da ne morejo učitelji pri najboljši volji priti

ni do tiskanih učbenikov, ki so jih po posredovanju pedagoškega svetovalca poslali iz Slovenije. Šolska oblast se izgovarja, da jih ne more dati niti učiteljem, ker tem učbenikom niso še določili cene. Zato se dogaja, da učitelj, ki potrebuje knjigo, si jo izposoja».

Te dni smo izvedeli, da je minister za šolstvo odgovoril na vprašanje, ki ga je naša poslanka Marija Bernetič postavila že 14. junija 1966. Tedaj je naša poslanka vprašala, zakaj so šolske oblasti ukazale učiteljem, naj ob koncu leta odvzamejo učencem učne knjige, in za kaj ni bilo pravočasno poskrbljeno za izdajo novih učbenikov.

V ministrovem odgovoru je med drugim rečeno, da je bilo naročeno že omenjenemu Ente Nazionale Biblioteche Popolari e Scolastiche, naj poskrbi za ponatis učbenikov, ki so bili dosedaj v rabi.

Zakaj ni prišlo do ponatisa? In kako se ministrovu zagotovi ujem z odgovorom vicepredsednika v Trstu, ki pravi, da ponatis stane preveč?

V prejšnji številki našega lista smo med drugim zapisali, da je nujno potrebno oživiti dejavnost odbora za slovensko šolo. Doslej

ni še nobena politična ali osrednja slovenska kulturna organizacija odgovorila na naš predlog. In vendar je oživitve odbora, ki se je razšel po nepotrebnem, potrebna in nujna! To potrjujejo tudi zadeve, o katerih poročamo zgoraj.

Prešernova proslava v Podlonjerju

Nekoč je bilo v Lonjerju, Podlonjerju in na Katinari razgibano prosvetno življenje. Lonjerski pevski zbor je bil znan daleč naokoli. Danes, žal, ta zbor počiva. Kvečjemu se oglasi, kot je svojčas zapisal sodelavec našega lista, le ob nekaterih pogrebihi.

Ali ne bi bilo lepo, ako bi se lonjerska «Zastava» zopet pojavila ne le na nekaterih pogrebihi, temveč tudi ob drugih, veselih prilikah?

Bliža se 8. februar — slovenski kulturni praznik. Ali ni ravno ta dan prilika, da se ob misli na velikega Prešerna poživijo tudi prosvetna dejavnost?

Skupina prosvetnih delavcev v Podlonjerju je sklenila, da zopet poživijo svojo dejavnost. Sklenila je že, da bo letos priredila Prešernovo proslavo.

Tajnik prosvetnega društva Ivan Trinko, Izidor Predan, pozdravlja udeležence praznika izseljencev

SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V soboto, 14. januarja ob 20.30 in v nedeljo, 15. januarja ob 16. uri
TA SVETI DAN VESELI DAN
igra o slovenskem božiču
Gostovanje v Katoliškem domu v Gorici
Rezervacija vstopnic v kavarni Brautuž v Gorici. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Katoliškega doma.

V soboto, 21. januarja ob 21. uri
v Kulturnem domu v Trstu
Ivan Cankar
GOSPA JUDIT
(umetniška beseda)
Gostovanje Branke Verdonik - Razbergerjeve

Iz goriške pokrajine

Kdo je kriv, da v Ronkah ni še izvoljen nov občinski odbor?

Minil je že poldrugi mesec od občinskih volitev v Ronkah. V prejšnjih številkah našega lista smo poudarili doslednost komunistične partije, ki je tudi tokrat izpolnila svojo obljubo z izvolitvijo slovenskega predstavnika v občinski svet.

Ne glede na pozitiven rezultat, ki ga je stranka dosegla na zadnjih volitvah pa moramo predpostaviti nekatera dejstva, ki se nanašajo na količino in kakovost propagandnega dela, ki so ga opravili številni aktivisti, med katerimi je bilo več slovenskih tovaršev. V dobi štiridesetih dni je bila razdeljena velika količina propagandnega materiala. Pri tem je stranka polagala posebno pozornost na kvaliteto, saj je bila naša propaganda, čeprav polemična, konstruktivna in programskega značaja. Tudi v volilni agitaciji smo poudarjali nujnost nadaljevanja levičarske uprave proti agresivnosti KD, ki je že v začetku iztegovala grabežljive krempje.

Volilni rezultat, čeprav nam ne dovoljuje takojšnjo sestavo levičarske uprave, je zelo pozitiven, ker je pokazal jasen premik sil na levo in poraz centra in desnice. Kljub temu, da ni glasovalo nad sto naših volivcev predvsem zaradi zaposlitve v tujini, smo pridobili 228 glasov (2,5%). Iz tega sledi, da ima partija kljub uspehu, veliko možnost, da se še nadalje krepí in jači.

Napredovanje KPI in utrditve pozicije socialistov proletarske enotnosti pa ne zadostujeta, da bi takoj sestavili levičarsko upravo, ker imata obe skupini vsaka po deset izmed dvajsetih svetovalcev. Volilni izid pa je jasno pokazal nazadovanje centra in napredovanje leve. Zato je treba rešitev iskati v tej smeri v okviru levih sil. Samo z enotnostjo vse leve se lahko izognemo komisarjski upravi v Ronkah ter spoštovanje ljudske volje, saj je 62% volivcev potrdilo svoje nezaupanje demokristjanom.

Poudariti hočemo, da nosi vso odgovornost ronške občine grupacija PSI-PSDI. Če bi ta politična skupina ne hotela pristopiti k sestavi levičarske uprave, ki bi nadaljevala politično smer, katero so volivci nakazali že ob prejšnjih volitvah in prav posebno 27. novembra, bi bilo vsem prebivalcem jasno, da je edino ta kriva, če bi prišlo do komisarjske uprave in do novih volitev.

Mi komunisti se ne bojimo novih volitev, katere pa bi nedvomno imele negativne posledice za združeno socialistično stranko, ki se ne bi več mogla naslanjati na izjave nedavne volilne kampanje (namreč, da bo sodelovala v levičarski upravi) in bi se morala predstaviti volivcem s točno določeno politično linijo. Demokratično ljudstvo v Ronkah, ki je dalo velik delež v antifašistični in osvobodilni borbi, si v občini želi tako upravo, ki najbolj pristno izraža in se bori za te ideale. To pa lahko zajamčijo samo levičarske sile, ki so že v prejšnjem mandatu upravljale občino.

Koncepti o vojaških služnostih nespremenjeni

Zadnje čase objavljajo časopisi, ki podpirajo vladno politiko, razne izjave nekaterih poslancev glede vojaških služnosti v goriški pokrajini. Po mnenju teh ne bi višji vojaški krogi postavljali ovir pri nameravani gradnji protosinhrotrona v Doberdolu, v slučaju, da bi medna-

rodni odbor CERN izbral ta kraj za sedež tega objekta. Vojaške oblasti naj bi že pripravljale načrte, da bi zamenjali sedanje stalne vojaške objekte na doberdolski planoti z drugimi obrambnimi sredstvi. Iz istih krogov prihajajo tudi vesti, da «nove naprave ne bodo zaostajale za prejšnjimi in da bodo še bolj učinkovite».

Če tudi bi bile te vesti resnične, bi morali poudariti, da se koncepti, v vojaških krogih niso menjali in da se govori še o ojačenju in o moderniziranju vojaških naprav, kar mora vzemiriti slehernega miroljubnega državljana. Po drugi strani pa je to v protislovju z izjavami lokalnih vladnih političnih prvakov, ki govorijo o goriški pokrajini, kot o «mostu prijateljstva».

Če pa pogledamo stanje vojaških služnosti na goriškem in še posebno na Krasu vidimo, da se glede tega ničesar ni izboljšalo. V Doberdolski občini so prav v preteklem letu podredili vojaškim služnostim še druga področja. To se je dogodilo tudi v nekaterih drugih občinah goriške pokrajine.

Občinski svet v Zagorju je dne 24.6.1966 soglasno sprejel sklep, v katerem poziva vojaške oblasti, naj odpravijo iz občinskega območja strelisce ali pa naj ga premestijo kam drugam daleč od bivališč. Večanje na tem strelišču kali mir občanov, povzroča škodo na poslopih in ovira v bližini normalni urbanistični razvoj. Vojaške oblasti pa niso upoštevale te zahteve, češ, da ni mogoče dobiti drugega primerne kraja. Zaradi tega je občinski svet v Zagorju z ogorčenjem protestiral. Zahtevo občinskega sveta sta podprla tudi deželna svetovalec Bergomas in Jarc, ki sta v zvezi s tem, naslovila vlogo na predsednika deželnega sveta.

Na slovenski jezik so... pozabili

Na zadnji seji občinskega sveta v Gorici je svetovalec KPI tovarš Battello zahteval pojasnila, zakaj občinska uprava ni poskrbela za postavitev dvojezičnih voščilnih napisov za Božič in Novo leto tudi v slovenskem jeziku, tako v goriškem mestu kot v Standrežu.

Župan je našemu tovaršu odgovoril, da se je to zgodilo zaradi «pozabljenosti».

Čudno, da se kaj takega lahko pozabi!

Pripominjamo pa, da je župan zagotovil, da se kaj podobnega ne bo več ponovilo.

Upajmo!

Po osvoboditvi se je prosvetno življenje v Lonjerju hitro obnovilo in pesem se je zopet oglašila. Med znane prosvetarje in pevce zbora Lonjer-Katinara so spadali tudi Karel Čok (na sliki na levi strani v srednji vrsti), Maks Pečar (tretji od leve v zadnji vrsti) in Ivan Furlan (prvi na desni v zadnji vrsti). Vsi trije so prerano legli v hladni grob

S tržaškega ozemlja

Konkretne zahteve Lonjerja in Podlonjerja

Naši tovarši v Lonjerju in Podlonjerju so pred zaključkom starega leta naslovili na domačine pismo, v katerem je med drugim rečeno:

Upravne volitve so za nami. Krščansko demokracijo in levi center so volivci zavrnil. Odrekli so jima tisoče glasov. Gospodarsko politiko ki jo vodi vlada so naši prebivalci odklonili. Komunistična partija je skupaj z drugo opozicijsko stranko, t.j. s Socialistično stranko proletarske enotnosti utrdila svoj položaj pri nas.

V Lonjerju in Podlonjerju je KP vedno na prvem mestu. Tudi na Sanci, kjer je bila doslej na drugem mestu, je tokrat KP postala prva stranka. Komunisti se volivcem in volivkam zahvaljujejo za zaupanje.

Ob tej priliki komunisti še enkrat poudarjajo, da je tako v Lonjerju, kot v Podlonjerju še mnogo nerešenih vprašanj. Stranke levega centra so sicer dale nekatera zagotovila, toda doslej niso pokazale potrebnega razumevanja. V glavnem so dane obljube — neizpolnjene.

Komunisti zagotavljajo, da bodo svetovalci, ki so bili izvoljeni na listi KPI v tržaški občinski svet ponovno postavili zahteve, naj se uresniči želje prebivalcev Lonjerja in Podlonjerja.

Najnujnejši problemi

Konkretne zahteve, ki jih postavljajo komunisti so:

Zgraditev čakalnice na avtobusnem postajališču na Sanci. Čakalnice so obljubili že prejšnji občinski upravitelji.

Obnovo cestišča v Podlonjerju. Če nas spomin ne vara, je bil denar v ta namen že nakazan, toda cesta je, žal, še vedno v zelo slabem stanju.

Obnoveitev ceste na Mandriji (od Ul. del Timo do Ul. Damiano Chiesa). Ta cesta je deloma že obnovljena, ni pa dokončana. Nerazumljivo je, zakaj dela niso dokončali na odseku, ki je dolg kvečjemu 200 metrov, na katerem že približno dve leti v večernih urah brlijo rdeče lučke — opozorilo, da je «delo v teku!».

Obnoveitev ceste pri Potoku v Lonjerju, ki je danes skoraj neprehodna, prav tako kot cesta, ki vodi na Katinaro.

Asfaltiranje ali tlakovanje notranje ceste v Lonjerju.

Navedli smo le nekatere probleme, nedvomno pa so še drugi, ki jih bo treba postaviti.

Cenjene naročnike vabimo, naj poravnajo naročnino.

V Križu naj namestijo slovenskega uradnika

Na poštne uradu v Križu pri Trstu ni uradnika, ki bi obvladal slovenščino. Prejšnja uradnica-domačinka je bila premeščena na drugo službeno mesto. Ljudje se pritožujejo, ker ne morejo v domači vasi govoriti v svojem jeziku.

Slišali smo namreč, da bo razpisnan natečaj za novega uradnika. Toda, kdaj bo do tega prišlo? Zakaj poštno ravnanje ne poskrbi za takojšnjo namestitev uradnika, ki bi obvladal slovenski jezik?

Pričakujemo zadevno pojasnilo s pristojnega mesta.

Še o razmerah na openskem tramvaju

O openskem tramvaju smo že večkrat pisali v našem listu. Priznati moramo, da je tramvajska direkcija pokazala nekaj občutljivosti za nekatera vprašanja, ki smo jih postavili. Toda zahteve, naj se v vseh tramvajskih vozovih in na postajališčih postavijo dvojezični napisi, ta direkcija doslej ni upoštevala. Zakaj?

Pripomniti želimo, da so dvojezični napisi samo v nekaterih starih vozovih, tistih, ki se niso bili prenovljeni, in da so slovenski napisi iz kartona in je že ves zamazan. To tudi iz estetskega vidika ne dela časti upravljavcem tramvaja.

Pa še eno vprašanje, ki ga ponovno postavljamo: Zakaj ni na tramvajski čakalnici na Oberdanovem trgu urnika odhodov vozov na mestu, ki je bilo nalašč za to urejeno?

Prispevki za „Delo“

Te dni je potekla obletnica dneva, ko je umrl tovarš Jakob Sullo od Sv. Jakoba v Trstu. V počastitev obletnice njegove smrti daruje seštra 1.000 lir za «Delo».

Sosič Martin iz Banov štev. 42 daruje 1.000 lir za «Delo».

Darovalcem najlepša hvala!

O „razgovoru“ župana občine Devin-Nabrežina

Novi list je v noveletni številki objavil razgovor z Dragom Legišo, županom občine Devin-Nabrežina (ki je hkrati tudi odgovorni urednik omenjenega lista). Med drugim je »ugotovil«, da... »politični program med SS in strankami levega centra ni važen samo za občino Devin-Nabrežina ter da ga je zato treba po dveh letih oceniti s širšega vidika. Ta sporazum se je toliko obnesel, kolikor je otipljivo dokazal pripravljenost SS na sodelovanje s strankami leve sredine, kakor hitro so te voljne smatrati politično organizacijo tržaških Slovencev za enakopravnega partnerja ter s tem seveda sprejeti tudi določene zahteve načelnega in praktičnega značaja v zvezi s slovensko problematiko».

Zelo se čudimo tem »ugotovitvam«, prvič zato, ker nič ne povedo, drugih pa zato, ker se tudi po znani nabrežinski »kupčiji« razmere niso prav nič spremenile. Prav tako se niso spremenile v drugih krajih, pa četudi SS sodeluje z demokristjani ali pa jih samo podpira.

Samo priznanje SS kot nekakšne predstavnice tržaških Slovencev je vse premalo, zlasti še, ako upoštevamo, da ima ta za seboj le manjšino Slovencev tako v občini Devin-Nabrežina kot na Tržaškem sploh. Zaman je dokazovanje, da so bili odstranjeni predsodki na račun Slo-

vencev, zaman tudi ugotavljanje, da je politična cena, ki jo SS plačuje v Nabrežini «v splošno slovensko korist».

Naravnost smešna pa je trditev D.L., da so Slovenci na Tržaškem na zadnjih volitvah odrekli zaupanje komunistični partiji. Volilni rezultati so zelo jasni. In če D.L. vara spomin, ni naša krivda. Dejstvo je, da so na zadnjih volitvah Slovenci še bolj strnjeno kot v preteklosti glasovali za KP. (Baje je prav klosti glasovali za KP.)

Zelo neresna je tudi trditev, da se SS «ne zavzema za vključevanje v italijanske stranke». V resnici se ji ni treba vanje vključevati, ko pa tudi «od zunaj» na celi črti podpira iste. Dejstva jasno govorijo!

Da pa tolik del slovenske manjšine tako negibno vztraja v vrstah KP nikakor ni res, kar pravi D.L. Cvetko o «miselni lenobi in konformizmu» bo lahko pripisoval komu drugemu, ne pa zavednim slovenskim delovnim ljudem, ki so tudi v najtežjih dneh naše narodne zgodovine znali ubrati pravo pot, ki je bila bistveno drugačna od poti, ki jo je ubral premarsikateri «voditelj» SS in tudi D.L.!

Nadaljevanje

„Potjomkinove vasi“

v praksi izvajajo staro Bartolijevo prakso diskriminacij. Pa saj drugače niti ne more biti; dokler bodo imeli Slovence za posamezne osebe, ne pa za skupnost, ki jo morajo tretirati brez diskriminacij katerega koli tipa (državlanskega, ozemeljskega ali političnega), do tedaj je nujno, da en Hreščak ne more roditi pomladi.

Vsekakor vsakršna razprava tako v tržaškem kot zadnje čase v deželnem merilu je dokazala, da brez komunistov ni globalne rešitve vprašanj Slovencev v Italiji. Vsaka diskriminacija proti njim se nujno sprevrže v diskriminacijo proti Slovincem prav zato, ker je tu KPI najmočnejša slovenska stranka in se le z njeno pomočjo lahko dosežejo trajne pridobitve, saj se je tudi v tem trenutku pokazalo, da so »rešitve« proti komunistom le začasna značaja, škodijo celo tistim, ki vodijo diskriminacijo (glej zadnje volitve: med Slovenci edina stranka, ki je pridobila glasove, je KPI; socialisti so med Slovenci skoraj izginili in KD je tudi izgubila glasove, Slovenska skupnost pa nevarno stagnira!), škodijo predvsem Slovincem, ki niso prav nič bolj svobodni kot pred sestavo levega centra.

Vietnam

ta 1965, se bo Amerika znašla še v slabšem položaju.

Lippman dalje ugotavlja: »Mnenje predsednika za ameriške oborožene sile je istočasno tudi stališče ameriških letalskih sil in temu stališču se tudi Johnson prepušča. ZDA pa ne bi smele imeti utvar glede posledic, če bi se odločile za takšno absolutno smer. Če bi prišlo do neomejene uporabe vojaške sile v Vietnamu, bi bile ZDA osamljene v svetu.

DELO

glasilo KPI za slovensko

narodno manjšino

List izhaja dvakrat na mesec

Celoletna naročnina 1000 lir

Direktor Marija Bernetič

Odgovorni urednik

Anton Mirko Kapelj

Uredništvo in uprava:

Trst - Ul. Capitolina 3 - Telef.

44.046; 44.047

Tisk: Tip. Riva - Trst - Ul.

Torbianca 12